

Megállapítás: az I. és a VII. főcsoport esetében az elemek rendszámának növekedésével nő az energiaszintek száma. A külső elektronok mind távolabb kerülnek az atommagtól.

V. Alkalmazott összefoglalás

1. Hogyan függ az atom szerkezetétől a nemesgázok viszonylagos közömbössége?
2. Mely atomok elektronszerkezete áll a legközelebb a nemesgázok elektronszerkezetéhez?

3. A periódusos rendszerből állapítsd meg a fluor (F):

a) rendszámát

b) tömegszámát

c) protonszámát

d) neutronszámát

e) elektronszámát

f) vegyérték elektronok számát

Az új kémiai tantervi anyagot igazán eredményesen csak akkor tudjuk tanulóinknak átadni, ha együtt valljuk Roger Gallal: „...kialakítjuk a nevelőben azt az igényt, hogy jól átgondolja módszereit és eszközeit, világosan ellenőrizze ezek eredményeit, tökéletesítse szerszámain, ezzel együtt a haladás és az élet útjára vezetjük...„ hogy mindig újból magáénak érezze a fiatalság csodálkozását, tudásvágyát és lelkesedését.” (Roger Gal: Hol tart ma a pedagógia?)

IRODALOM

1. *Sárik Tibor:* Kémia 7. Az általános iskola 7. osztálya számára. Tankönyvkiadó, Bp., 1979., 74. o..
2. Tankönyvpótló kémiajegyzet a tantervi kísérletben résztvevő általános iskolák 7. osztálya részére. II. fejezet: Az anyag szerkezete, 39. o.
3. *Nyilasi János:* Szervetlen kémia, Gondolat Kiadó, Bp., 1975., 12. o.
4. *Korcsmáros Iván:* Általános és fizikai kémia (kézirat), Tankönyvkiadó, Bp., 1974., 128. o.
5. Az általános iskolai nevelés és oktatás terve III. kötet, 1978., 323. o.
6. *B. V. Nyekraszov:* Általános kémia, Tankönyvkiadó, Bp., 1957., 190. o.
7. *Chemie Lehrbuch für Klasse 8.* Berlin, 1979., 19. o. és 84. o.
8. *Fülöp Zsigmond:* A bölcsék köve, Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1957., 301. o.

SZANDI ÁGNES
Szombathely

Könyv- és könyvtárhasználat

- AJÁNLÓ BIBLIOGRÁFIA AZ ÚJ TANTERVI KÖVETELMÉNYEK TELJESÍTÉSÉHEZ --

1. ANGYAL Istvánné: Könyvtári foglalkozások általános iskolásoknak. - Könyvtáros, 1973. 10. sz., 605-606. l.
2. ARATÓ Ferenc: A könyv és könyvtár szerepe a mai magyar iskola nevelőmunkájában. - A könyv és könyvtár szerepe a nevelő-oktató munkában. Balatoni beszélgetések, 1972. Bp., 1973., 8-17. l.
Arató cikke elsősorban elméleti jellegű. Az iskolai könyvtár feladatáról, szolgáltatásairól, pedagógiai problémáiról szól. Beszámol arról, hogy az iskolai könyvtárak tevékenységüket hogyan illeszthetik be az iskola funkciórendszerébe.
3. BÍRÓ Ágnes: Nyelvtan a könyvtárban. - Könyv és Nevelés, 1975. 1. sz., 28-30. l.
Az írás ahhoz igyekszik néhány szempontot adni, hogy az anyanyelvi oktató- és nevelőmunka mely területein használhatók fel a legeredményesebben A magyar nyelv értelmező szótára, a

- Magyar értelmező kéziszótár, A magyar nyelv történeti – etimológiai szótára, a Helyesírási tanácsadó szótár és az Idegen szavak és kifejezések szótára.
4. CSERVENYÁK Lászlóné: Komplex anyanyelvi óra a könyvtárban. – Pedagógiai Műhely, 1978. 1. sz., 27–29. l.
Cservenyák könyvtárban tartott komplex anyanyelvi óra forgatókönyvét írja le. A Szabács viadala című mondafeldolgozást választotta az óra anyagának. Az óra leírása érzékelteti, „hogyan fejleszhető a tanulók szó- és írásbeli kifejezőképessége, hogyan hasznosítható a tárgyi és tartalmi koncentráció lehetősége, a differenciált munkaforma hogyan mozdítja elő a kiváló, a jó, a közepes, és a gyenge tanulók képesség szerinti fejlődését”. Számot ad arról, hogy a búvárkodás milyen lehetőséget ad az önálló ismeretszerzésre, tanulásra, önművelésre.
5. CSULÁK Mihály: Dolgozatírás és az iskolai könyvtár. – Könyv és Nevelés, 1975. 1. sz., 19–25. l.
Hogyan lehet könyvtárban felkészülni a dolgozatírásra? A szerző módszere: a tanulók megírhatják a dolgozatot úgy is, hogy „csupán” ismertetik a kérdésre vonatkozó szakirodalmat – pontos hivatkozással. Csulák közli az újfajta dolgozatok esetében fellépő elvárásokat, számot ad kísérletének eredményéről.
6. CSULÁK Mihály: Könyvtár és korszerűség. – Köznevelés, 1978. 16. sz. 3–4. l.
7. DÁN Krisztina–SZABOLCSI József: Az olvasás, a sokkönyvűség, a könyv- és könyvtárhasználat az új tantervben. – Könyv és Nevelés, 1976. 1. sz., 27–37. l.
A cikk arra ad feleletet, milyen szerepet kap a könyv és könyvtár az új tantervek tervezetében, hogyan lehetne elősegíteni, hogy az iskolai könyvtár határozottabban kapja meg azt a fontos szerepet, amelyet a tanulási-tanítási folyamatban be kell töltenie.
8. DARÓCZI Zoltánné: Környezetismeret, 2. osztály. – Könyv és Nevelés, 1977. 3. sz., 115–117. l.
Az iskolai könyvtárban tartott környezetismereti óra vázlata.
9. HANIS Béláné: Magyar irodalom, 6. osztály. – Könyv és Nevelés, 1977. 3. sz., 117–118. l.
Az iskolai könyvtárban tartott 6. osztályos magyar irodalomóra anyaga: A mondák. (Összefoglaló, rendszerező óra.)
10. KISS Anna: A gyermekkönyvtáros és az általános iskolai pedagógusok közötti együttműködés munkaformái. (Humán tárgyak) – Gyermekkönyvtári tanulmányok. (Szerk.: Vargha Balázs.) [Kiad. az] Országos Széchenyi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ. Bp., 1973. NPI. 9–34. l.
A Debrecenben végzett kísérlet arra keresett választ, hogy a könyvtárban tartott foglalkozások mennyire teszik lehetővé a tanulók gondolkodási színvonalának megismerését; mennyiben járulnak hozzá a tanítási óra hatékonyságához; az adott tantervi téma tanításának eredményességéhez. A foglalkozásokat mindig az illető tanítási órát megelőzőve tartották, kapcsolódva az óra anyagához.
Néhány tantárgy: a magyar irodalom, az ének-zene és a történelem néhány órájának az anyagát közli a tanulmány. Óravázlatot közöl a közmondások, a találós kérdések, a népballadák és népdalok anyagáról.
Az ének-zene tanórán a népballadákat dolgozták fel a könyvtárban; a történelem tantárggyal kapcsolatosan Az őskor világa c. tárgykörben folytattak vizsgálatot.
11. KERÉK Lajos: Történelemóra a könyvtárban. – Könyv és Nevelés, 1979. 2. sz., 71–76. l.
5. osztályos – könyvtárban tartott – történelemóra vázlata. A rómaiak hazánk területén.
12. KISS Györgyné–RÁCZ Lídia: A gyermekkönyvtáros és az általános iskolai pedagógusok közötti együttműködés munkaformái. – Gyermekkönyvtári tanulmányok. (Szerk.: Vargha Balázs.) [Kiad. az] Országos Széchenyi Könyvtár, Könyvtártudományi és Módszertani Központ. Bp., 1973. NPI. 35–74. l.
A cikkben arról olvashatunk, hogyan lehet a 2. osztályos tanulókkal játékos formában megismertetni a könyvtárat, milyen módon hívhatjuk segítségül a csalimeséket, találós kérdéseket, népi mondókat, verseket.
3. osztályos – könyvtárban tartott – környezetismereti óravázlatot közöl. A feldolgozott anyag-rész: A földrajzi alapismeretekről tanultak összefoglalása.
Természettudományos tantárgyakhoz kapcsolódó foglalkozások anyagával is megismerkedhetünk.
A 6. osztályos élővilágórán szerzett ismeretekre támaszkodik a „Zöld erdőben, zöld mezőben sétál egy madár” c. forgatókönyv. Hogyan tudjuk játékosan megismertetni a tanulókat az állat- és növényvilágról szóló ismeretterjesztő és szépirodalmi művekkel?
Az „amerikai mozaik” Észak-Amerika földrajzával, történelmével, növény- és állatvilágával foglalkozik.
A könyvtárban is lehet játszani a vegyjelekkel, képletekkel, egyenletekkel! A cikk a 8. osztályos pártásoknak ajánlja ezt a foglalkozási formát.
Megtudhatjuk, hogy a nyelvi játékok mennyire és hogyan tudják segíteni az anyanyelvi nevelést.

13. KISS Györgyné-SZABÓNÉ BECKER Hajnalka: Önálló ismeretszerzés – játékosan. – Könyvtáros, 1975. 6. sz., 341–342. l.
A cikk néhány példát említ arra, hogy a gyerekek milyen forrásokból, milyen módszerekkel tudják megszerezni azokat az ismereteket, amelyekre szükségük van. A vetélkedő néhány kérdését is közli.
14. KISS Gyuláné: Építkezés. – Könyv és Nevelés, 1977. 1. sz., 29–30. l.
Kiss Gyuláné azzal ismerteti meg bennünket, hogy a 2. osztályos környezetismereti tantárgyban a „Munkahelyek, foglalkozások” témakörben az „Építkezés” feldolgozásában milyen ismeretnyújtó forrásokat használhatunk fel.
15. KÖNYVES-TÓTH Lilla: A könyv és a könyvtár az oktatási folyamat korszerűsítésében. – Pedagógiai Szemle, 1976. 7. sz., 598–607. l.
A cikk az információforrások használatának előtérbe kerülésével kapcsolatban a könyv és könyvtár eszközileg használatáról ír. Önálló problémakutatás és megoldás, alkotó ismeretszerzés nem csupán 1–2 könyv, hanem több különböző könyv használatával a könyvtár használatát igényli. Beszámol a szerző a könyvtárban tartott órák módszertani kérdéseiről: a könyv és könyvtárhasználati ismeretek elsajátításáról.
16. KUTAS Antalné-SCHONBERGER Józsefné: [Hatodik] 6. osztályos élővilágóra a könyvtárban. – Könyv és Nevelés, 1977. 2. sz., 62–67. l.
6. osztályos – könyvtárban tartott – élővilágóra vázlatát közli. Tananyag: Az erdő növényei.
17. LŐRINCZ Lajos: Korszerűség és tanulás. – Köznevelés, 1978. 23. sz., 8. l.
18. Módszertani műhelyek, [Közread. a szerk.] – Könyv és Nevelés, 1978. 6. sz., 237–238. l.
19. NÉMETH Ilona: Könyvtári órák. – Csongrád megyei Hírlap, 1979. márc. 24., 4. l.
20. Órák a könyvtárban. [Tanulmányok.] (Szerk.: Katsányi Sándor.) [Kiad. az] OSZK, KMK, [Budapest], Fővárosi Pedagógiai Intézet, Bp., 1974., 9–99. l.
Módszertani útmutatót ad, hogyan kell a könyvtárban tanórát tartani. Óravázlatot közöl:
1. Olvasás 1. oszt. Tananyag: A nagy G és Gy betűk nyomtatott alakjának ismertetése; olvasása; és a „Géza új cipőt kapott” c. olvasmány tartalmi elemzése.
2. Környezetismeret 3. oszt. A könyvtár, mint művelődési intézmény.
3. Környezetismeret 3. oszt. A földrajzi alapismeretekről tanultak összefoglalása. A felszínről, a vizekről, az időjárásról tanultak rendszerezése, elmélyítése.
4. Olvasás 4. oszt. A faekétől a traktorig c. olvasmány előkészítő tárgyalása.
5. Összevont magyar- és osztályfőnöki óra, 5. oszt. Az óra tárgya: I. A kézikönyvek két típusának bemutatása: szótárak, lexikonok kezelése.; II. A könyvtári osztályozási rendszer megismerése, a szakkatalógus használatának gyakorlása.
6. Történelem 5. oszt. Az ókori Athén.
7. Napközis foglalkozás 5. osztályosokkal. Tárnya: Az ókori Görögország és Róma társadalmi és kultúrája.
8. Földrajz, 5. osztály. A Tisza.
9. Irodalom, 7. osztály. Képek Petőfi életéből.
10. Történelem, 7. osztály. A parasztság helyzete és mozgalmi Magyarországon, a kapitalizmus kibontakozásakor.
11. Irodalom, 7. osztály. Bevezetés az irodalomolvasásba: „A könyv az élet tükré.”
12. Irodalom, 8. osztály. A tanulók magánolvasmányai.
21. PALOTÁS Ádám: Könyv- és könyvtárhasználat a tantárgycsoportos oktatásban. – Könyv és Nevelés, 1978. 3. sz. 117–122. l.
22. SZIJJ Jánosné: Hogyan neveltem olvasóvá tanulóimat? (Magyarórák a könyvtárban.) – Módszertani Füzetek, Szombathely, 1978. 4. sz. 38–48. l.
Könyvtárbe mutatást közöl egy 6. osztály számára. Javaslatot tesz arra, hogy milyen órákat alkalmas könyvtárban tartani.
23. TOKAJI NAGY Erzsébet: Az iskolai könyvtár szerepe a tanulók ismereteinek gyarapításában. – Jelentkezünk, 1977. 30. sz. 3–14. l.
A Szombathelyi Bolyai János Gyakorló Általános Iskolában folytatott kísérlet célja az volt, hogy egy foglalkozássorozatban mutassa be azokat a tevékenységformákat és módszereket, amelyek megvilágítják a könyv munkaeszköz szerepét egy adott ismeretanyag megszerzésében, valamint a 10–11 éves tanulók természettudományos ismereteinek gyarapítása, illetve természettudományos gondolkodásának fejlesztése.
A foglalkozás témája: A halmaz fogalmának megismerése.
24. TÓTH József: Vessük el, mert régi? – Köznevelés, 1978. 24. sz. 9. l.
25. UMRIN Edit: A városi átlag fölött. – Köznevelés, 1978. 38. sz. 8. l.
26. VÉGH Józsefné: Komplex tanóra a könyvtárban. – Baranyai Művelődés, 1974. 1. sz. 54–56. l.

